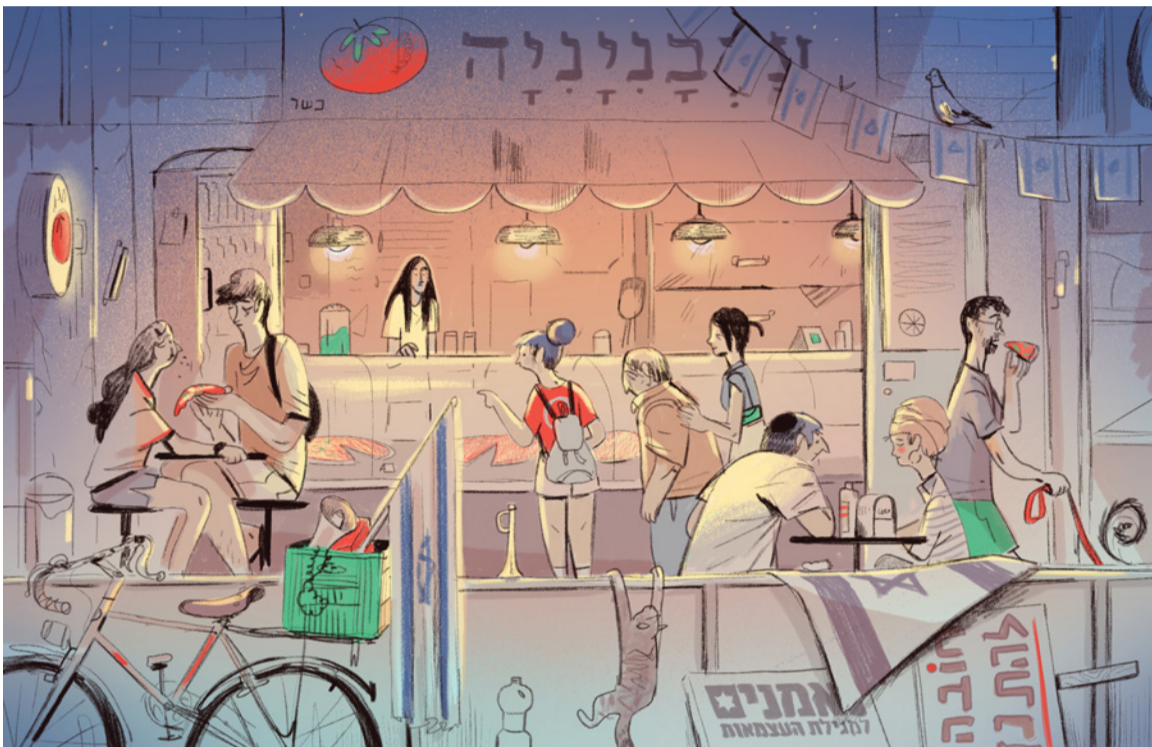

דרישת שלום

לפעמים אני שמח שהוריי ז"ל לא היו צריכים לראות איך זורקים לזבל את ההקרבה, הכישרון והתעוזה שהיו להם ולבני דורם ✪ מישהו יצטרך להשכין שלום בינינו, אולי מישהו במרומים ואולי מישהו כאן על האדמה

איור: עובדיה בנישו

כשהייתי בן 11

אהבתי את השיר "עושה שלום", בלחנה של נורית הירש, שהייתה שיתוף באיזה פסטיבל. הוא מתחיל שקט ורגוע עם קלרינט יהודי גלותי, ואז נכנס התימני יפה התואר יגאל בשן בקולו המלכותי, בדיקציה ובוויברציה שמזכירה זמרי סן רמו. אחר כך נכנסים התופים הקצביים, הכמעט ג'אזיים, פריבילגיים שכאלה – ובסוף השיר הקהל יוצא מגדרו.

סבא שלי, שהיה אדם דתי, נאור, ליברלי ואוהב תרבות, אמר נות ומוזיקה, נהג לקחת אותנו בחגים לבית הכנסת האיטלקי ברמת גן. בין המזמורים, שאת מנגינתם אני זוכר עד היום, וגם בברכת המזון, הוא שילב את הטקסט הלא מאוד ארוך, שידעתי כמובן בעל פה מהשיר: "עושה שלום במרומיו, הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן". הטקסט הזה חזר הרבה פעמים בחיי, כולל בהלוויות של הוריי, כחלק מהקדיש.

אני לא אדם דתי

ואני בטוח שדעותיי ידועות. אני הולך להפגנות, נפעם מהרוח המדהימה שיש בהן ומהצעירים שבה לי לחבק אחר-אחה. אני משוער למדינה יהודית, דמוקרטית ושוויונית ברוח מגילת העצמאות, בלי פשרות. אני לא אוהב, בלשון המעטה, את מה שקורה לנו. לא אוהב את השנאה, את ההתבהמות ואת הטקסטים המגעילים בסגנון "צפונבון", "פריבילגים" ו"אנרכיסטים", ותוהה למה הפוליטיקאים שלנו חושבים ששימוש במילים ברמת שוק מקדם את החינוך בישראל.

אני לא אוהב גם שמשקרים לי שוב ושוב (ושוב), כולל זה שמספרים לי שראש הממשלה חטף מכת שמש, ובינתיים משי"תילים לו קוצב לב (מזל שלא השתילו שם פוליגרף).

אני מפחד מהרגע שהטייסים לא יגיעו לטוס, וחושב שהם, וכל מי שלא מוכן להתנדב במציאות הנוכחית, צודק. אני מפחד מהעובדה שגל של מתנדבים שעוזרים להוריד קצת את העומס מהשוטרים פורשים, כי הם לא רוצים להיות חלק מקבוצה שמכה מפגינים.

אם אני צריך לבחור למי להקשיב, אני מעדיף את ההמלצות של ראשי השב"כ והמוסד לשעבר, מפקדי צה"ל, המפכ"לים, אנשי ההייטק והכלכלה, המדענים וראשי האוניברסיטאות, על פני דורי אמסלם, איתמר בן גביר, שר התקשורת שלמה קרעי שרוצה לסגור את הערוצים שלא נראים לו, או שרים שמכירים היטב את השב"כ, אבל מהתקופה שבה נחקרו שם.

לפעמים אני שמח שהוריי הלכו לעולמם, ולא צריכים לראות את השבר הנורא הזה. את האופן שבו זורקים לזבל את ההקרבה, את ההשקעה, את הכישרון ואת התעוזה שהיו להם ולבני דורם.

אין לי בעיה עם ציונות דתית, עם חרדים או עם ליכודניקים, למרות שיש לי הרבה ביקורת. יש לי בעיה עם קנאים לאומנים, משיחיים וגזענים. בחודשים האחרונים כולנו מוצפים בסרטונים עם דעות מכל הכיוונים. שניים מהם תפסו אותי השבוע, ואם מדברים על עושה שלום, תקשיבו לשרי, דתייה, מזרחית, אם לשישה, שאמרה כך: "בין המצרים, זה השם של התקופה הזאת. תקופה נוראית לעם ישראל. כל רודפיה השיגוה בין המצרים, כך אני מרגישה. אני באה מבית ליכודניקי, שנים הייתי בימין, זה היה בית, ההורים שלי היו חרדים ציונים, כשהייתי בת 14 עברנו להתנחלות, גרתי על תורה מכילה, וככה אני רוצה לגדל את הבנות שלי. אני רוצה יהדות שהיא של כולנו. אני בהחלט מוטרדת

המתנחלת הדתייה והמזרחית, המושבניק שהקדיש את חייו לביטחון המדינה ואני, המוזיקאי הפריבילג, אנחנו הרוב שלא מבין איך מיעוט קיצוני השתלט על העסק

המדינה הוא לא אח שלי. מי שקורא לי אנרכיסט פריבילג הוא לא אח שלי. מי שקורא להכניס לוחמים לכלא על אירצון להי משיך להתנדב הוא לא אח שלי. מי שפועל להפוך את ישראל למדינת אפרטהייד הוא לא אח שלי.

"מי שרוצה יועצים משפטיים כנועים הוא לא אח שלי, ומי שרוצה שופטים מטעמו בלבד הוא לא אח שלי. מי שממנה מנכ"ל רק בגלל שהוא קבלן קולות הוא לא אח שלי. מי שחושב, כמוני, שחבורה משיחית סוחטת ראש ממשלה, וממשיך לשתף איתה פעולה – הוא לא אח שלי. מי שחושב שיששראל היא יהודית ולא דמוקרטית רק כי זה לא כתוב בתורה, הוא לא אח שלי.

"מי שחושב שנשים מקומן בספסלים האחוריים הוא לא אח שלי. מי שבגללו הבת שלי שומרת על מאחו לא חוקי ומסכנת את חייה כשהוא מפר חוק, הוא לא אח שלי. מי שאומר לי, ועי כשיו גם לילדים שלי, 'תשמור עלי, תמות בשבילי ואני אלמד בינתיים', הוא לא אח שלי. מי שדרוס מפגינים הוא לא אח שלי. מי שמתעקש לשמור בורות ולגדל דור של נזקקים – גם הוא לא אח שלי. מי שחושב שבמדינה יש אזרחים סוג א' שהם יהודים ואזרחים סוג ב' שאינם יהודים, לא אח שלי.

"מי שזורק בקבוק תבערה לבית פלשתיני על הגרים בו הוא לא אח שלי. מי שמגבה אותו גם הוא לא אח שלי. מי שמתעקש לשים ישיבה תורנית באמצע יישוב ערבי או שכונה ערבית, הוא לא אח שלי.

"אחים שלי יכולים להיות חרדים וחילונים, יהודים וערבים, מהקהילה הגאה ומהקהילה הסטרייטית, אבל בשביל להיות אח שלי צריך להאמין בישראל יהודית, דמוקרטית ושוויונית. יש ראל שמכבדת ושומרת על זכויות כל האזרחים, גם של מהגרים וגם של פלשתינים. ישראל שהיא חלק מהעולם הנאור והליכ"ר רלי, לא חלק מהעולם הפשיסטי. אני לא אח של כל אחה, אגב, האח הביולוגי שלי נהרג במלחמת יום כיפור, בהגנה על המדינה היהודית והדמוקרטית".

מה שמשותף למתנחלת הדתייה והמזרחית, למושבניק שהי קדיש את חייו לביטחון המדינה ולי, המוזיקאי הפריבילג, הוא שאנחנו הרוב הישראלי. הרוב שלא מבין איך מיעוט קיצוני השתלט פה על העסק. ✪

מהממשלה הזו, ולא עושה עלי רושם שהם אנשים חובשי כיפה. אני רואה לאן ההקצנה הרתית הזו הולכת, זו לא התורה שג' דלתי עליה. אני חוששת מחוקים בשם הדת, ואני מפגינה כי אני באמת חרדה לגורל המדינה. לי מספיק לשמוע את מובילי הרפורמה, איך הם מדברים ומה הם מתכננים לעשות – ואני מאמינה להם. וזה מפחיד אותי, אני יודעת שזה לא לטובתי ולא לטובת הבנות שלי.

"יש בממשלה הזו גורמים שמדברים בשמי כאישה, כדתייה, כמזרחית. האם זה שאני מזרחית או ליכודניקית לשעבר, מחייב אותי לאחוז באתון עמדות או לתמוך באנשים רק כי הם ממפלגה מסוימת? זה קצת לעג לאינטליגנציה המזרחית. זה לא עניין של

שמאל וימין, זה סיפור של שמרנות מול הכלה, של קיצוניות מול דמוקרטיה. זה עניין של פוליטיקאים שרוצים עוד כוח בשביל עצמם. אני יודעת איך נגמר סיפור כזה של מנהיגים עם כוח בלתי מוגבל. זה נגמר בחורבן. הקרע בתוך העם שלנו הוא נורא בעיניי, אבל אם יש משהו מעורר בתקופה הזאת, מבחינתי זה החיבור בין דתיים לחיי לונים. משני הצדדים אנשים אומרים רגע, יש פה משהו שהוא שלנו ביחד".

ואז היא מסיימת כמו יגאל בשן וסבא שלי, ב"עושה שלום במרומיו, הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן". מישהו יצטרך לעשות שלום בינינו. אולי מישהו במרומים ואולי מישהו כאן על האדמה. אני מקווה שיצליח.

מלחמת אחים

כתבתי כאן לא פעם על המושג המשומש "אחי". בעניין הזה גם נאום שנשא לאחרונה ח"כ רם בן ברק שווה הקשבה. הוא אמר כך: "יש לי הרבה מאוד חברים, חלקם כמו אחים שלי. הם חילונים, חרדים, ערבים, עם ישראל כולו. אזרחי ישראל כולם, לא רק עם ישראל, כולם חברים. כולם חברים שלי וכמו אחים שלי, אבל מי שפועל לפירוק המדינה הוא לא אח שלי. מי שקורא להשחתת